

Тиждень
правових знань та історії в Обласному
науковому ліцеї- інтернеті

УДК 94(477)+34):373.5.015.31
Т 39

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічного коледж»
Протокол № 5 від 15 грудня 2023 р.

Рецензенти:

ІВАЩУК ГАЛИНА ГРИГОРІВНА,
вчитель історії, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист
Комунального закладу «Вінницький технічний ліцей».

Т 39

Тиждень правових знань та історії в Обласному науковому
ліцеї- інтернеті / уклад. О. О. Козлова. – Вінниця: , 2023. – 44 с.

У збірнику представлено опис проведення тематичного тижня
в Обласному науковому ліцеї-інтернеті.

Змістом всіх заходів було передбачено розвивати в учнів
пам'ять, увагу, кмітливість, навчати їх швидко аналізувати
проблему, ухвалювати рішення. Сподіваюсь, що запропонована
інформація стане у пригоді вчителям при організації тематичних
заходів та під час узагальнення на уроках історії та основ
правознавства.

УДК 94(477)+34):373.5.015.31

© Козлова О.О., 2023

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж, 2023

Олена Козлова

**Тиждень правових знань та історії в Обласному
науковому ліцеї- інтернеті**

Посібник для вчителя

Вінниця-2023

Зміст

Передмова	4
I розділ	5
День 1 – навчальний	
II розділ	8
День 2 - правознавчий	
III розділ	10
День 3 - мандруємо Вінниччиною	
IV розділ	23
День 4 – пізнавальний	
V розділ	25
День 5 – навчальний	
Використана література	38

*Девіз тижня:
Хто не знає свого минулого,
той не вартий майбутнього,
хто не відає про
славу своїх предків,
той сам не вартий пошани.*

Мета: формування в учнів національних і загальнолюдських цінностей, толерантного ставлення та поваги до інших народів, правової свідомості; формування в учнів критичного мислення, навичок оцінювання суспільних явищ і процесів; формування в учнів почуття власної гідності, здатності визначити власну активну життєву позицію, робити свідомий вибір, встановлювати особисті цілі, спрямовані на розвиток суспільства, держави, забезпечення власного добробуту та добробуту своєї родини; виховання почуття відповідальності за свої вчинки, розвитку логічного та аналітичного мислення.

Предметний тиждень проведено згідно затвердженого плану з метою активізацій творчої та пізнавальної діяльності учнів, задля надання можливості учням презентувати набуті знання у нестандартних формах роботи та реалізувати виховний потенціал предметів.

I розділ. День 1 – навчальний

«Навчання без міркування – даремне, міркування без навчання – небезпечне» (Конфуцій)

27.02.2023 - година спілкування «Я маю право» та презентація правового путівника «Мої права завжди зі мною».

Народившись в Україні, людина має певні права та зобов'язання, що є своєрідним контрактом між нею і державою. Ця інформація допоможе учням захистити власні права у різних повсякденних ситуаціях та розуміти власну відповідальність під час реалізації своїх прав.

Правовий путівник
«Мої права завжди зі мною»

Теоретичний та практичний матеріал має на меті допомогти учням краще пізнати себе, усвідомити глибинний зміст і суть прав дітей, навчитися аналізувати, регулювати свою поведінку, ознайомитися із механізмом захисту прав дитини. Ділячись враженнями про захід учні висловлювали свої думки, розуміючи, що поряд живуть люди, які також мають права. Тому реалізовувати свої права потрібно так, щоб не порушувати при цьому прав та інтересів інших.

Протягом дня ліцеїсти виконували цікаві інтерактивні завдання.

Права дітей
<https://learningapps.org/display?v=ppudb0vdk>

Права людини
<https://learningapps.org/1229354>

Конституція України

<https://learningapps.org/watch?v=pkwfz61t501>

Чи знаєте ви конституцію
України <https://learningapps.org/view13248379>

Конституційні права громадян
України <https://learningapps.org/view3144780>

Що таке конституція?

<https://www.youtube.com/watch?v=qZ38qzNCZYc>

II розділ. День 2 - правознавчий

«Для мене не важливо, на чиєму боці сила; важливо те, на чиєму боці право» (Віктор Гюго)

28.02.2023 - лекція-зустріч з юрисконсультантом коледжу Юлією Плотницькою, де було обговорено питання порушення прав дитини під час воєнного стану, актуальність законодавства щодо забезпечення прав дитини та людини. Учні прийняли активну участь у практичній частині зустрічі, задавали та відповідали на запитання, вчилися захищати свої права.

Також було згадано про обов'язки дитини: дотримуватись правил моральної поведінки, прийнятих у суспільстві; намагатись не створювати ситуацій, які призводять до порушення закону.

Зустріч пройшла у дружньому колі спілкування з учнями 8,9,10 класів, вихователями та заступником директора ліцею-інтернату.

Протягом дня учні виконували інтерактивні правові вікторини.

Чи володієте ви знаннями про давні звичаї українського народу ?

«Мандрівка в глибину народних звичаїв»

<http://learningapps.org/watch?v=pg4b6zuh316>

Правова вікторина «Немає прав без обов'язків»

<https://learningapps.org/15800715>

Вікторина «Що ми знаємо про прапор наш і герб?»

<https://learningapps.org/21004322>

Вікторина «Види булінгу»

<https://learningapps.org/22618791>

Вікторина «Зупинемо булінг разом»

<https://learningapps.org/watch?v=pypgeec4t20%20>

Вікторина «Права дитини»

III розділ. День 3 - мандруємо Вінниччиною

«Так! Це Вінниця - це моє місто!»

1.03.2023 - учні 9 класу познайомились з життєвим шляхом громадського діяча, лікаря, реформатора та міського голови міста Вінниці у 1899-1917 роках Миколою Оводовим та документальною стрічкою з елементами художніх постановок із серії «Видатні особистості Вінниччини» та інформ-хвилиною (Площа Перемоги – центр району Замостья).

Інформація:

Микола Оводов перетворив Вінницю у європейське місто.

У кінці XIX століття Вінниця була повітовим містечком із сільськими хатами і неможливими вулицями, де розгулювали кури... У повіті діяли лічені промислові підприємства, інтенсивно розвивались лише цукроварні.

А світ нестримно крокував у XX вік! Люди злетіли на “апараті, важкому за повітря”, винайшли “безпроводовий телеграф”, роздивились у мікроскопі будову клітини. У містах Європи засяяли електричні ліхтарі, поряд з фаєтонами пішли омнібуси і трамваї.

Вінниці пощастило - в потрібний час у ній з’явилась потрібна людина. Це був лікар Микола Васильович Оводов, якого за плідну професійну і громадську діяльність у 1899-му році одноголосно обрали головою міської управи. Ентузіаст, творець, гуманіст - таким був міський голова нашої Вінниці. Під його керівництвом дрімотне місто над Бугом неспізнано змінилось.

Стараннями Оводова і хірурга Малиновського збудована велика лікарня ім. Пирогова. Були відкриті нові школи, учительський інститут, класична гімназія, жіноча гімназія, гімназія-семінарія. Від 2-ї школи до вокзалу пішов трамвай. Розвивався залізничний транспорт, завдяки чому Вінниця стала великим торговельним центром. Цукроварні, землеробські околиці наблизились до споживача, потік товарів пішов і в місто, і з міста.

Губернський центр був переведений у Вінницю у 1914 році, з початком Першої світової війни. Але ще до того Оводов підняв

клопотання про створення у Вінниці окружного суду. З'явився Вінницький громадський банк. Для збільшення його капіталу міська управа вирішила продавати невеликі земельні ділянки для приватної забудови.

Інтенсивно будувалось Замостя. Міський голова Оводов и архітектор Артинов повністю змінили обличчя Вінниці, з'явилися міський театр, церква-капличка, два готелі, міська управа (тепер Торгово-промислова палата). На другому поверсі міської управи було влаштовано «Білу залу» із величезними дзеркалами, білими меблями і роялем - для концертів і зібрань.

Вінницька електростанція, телефон, трамвайна мережа, водогін з водонапірною баштою і годинником на ній - це все при ньому, при Оводіві. У Вінниці стала виходити перша міська газета "Куранти". Як лікар, Оводов боровся за чистоту міста. За його ініціативою була створена спеціальна комісія, яка стежила за санітарним станом Вінниці. Багато вулиць вкрились бруківкою.

Він завжди звертав увагу на питання благодійності і виховання, підтримував приватних благодійників. Є відомості, що під псевдонімом "Омікрон" Оводов надрукував книжечку "Вінницька старовина. Історія мурів", яка сьогодні зберігається у Тимірязевській бібліотеці.

У 1918-му, з приходом більшовиків, Микола Оводов з родиною переїхав до Одеси, де трудився простим лікарем у порту. Помер у березні 1941-го у віці 77 років.

Прекрасний документально-художній фільм «Видатні люди Вінниччини: Микола Оводов» створили вінницькі митці за підтримки Вінницької міської ради, Департаменту культури та Центру історії Вінниці.

Науково-популярний фільм про мера-реформатора, який змінив місто Вінницю на зломі тисячоліть.

Режисер - Василь Медяний

Автор сценарію - Тетяна Медяна

Композитор - Ольга Янушкевич

Головний консультант - Тетяна Каросва

Інформація:
Будівля, яку збудували майже сто років тому і яка вистояла Другу світову.

Ракетний обстріл Вінниці російськими військами став жахливою трагедією для всієї країни. Однією з багатьох трагедій цієї війни і черговим воєнним злочином росіян. Безумовно, найбільшою та найстрашнішою втратою є люди, адже їх не повернути.

Водночас місця, які зазнали обстрілу - Будинок офіцерів, будинок побуту «Ювілейний», площа Перемоги та десятки будівель поблизу - так чи інакше будуть відновлені або ж перебудовані. Втім, вони вже ніколи не будуть такими, якими були до обстрілу. Саме тому вирішила зібрати для вас у кількох дописах історію цих місць.

Традиційно будинок офіцерів - це заклад культури збройних сил, який діє в інтересах інформаційного та культурологічного забезпечення, організації заходів, дозвілля та відпочинку військовослужбовців.

Якщо говорити про перше з відомих місць для дозвілля українських військових у Вінниці, то розпочати варто з клубу «Рідна хата». Це був клуб вояків Армії УНР та Галицької Армії, що діяв восени 1919 року у стінах садиби лікаря Миколи Стаховського (вулиця Верещагіна, 6).

Після більшовицької окупації міста, 31 грудня 1925 року було створено Будинок Червоної Армії. Його облаштували у будинку А. Мар'янчика (вулиця Миколи Оводова, 22). Згодом постало питання необхідності окремої будівлі, яку вирішили побудувати на Замості.

Нове приміщення Будинку Червоної Армії звели протягом 1934-35 років за проектом видатного українського архітектора Йосипа Каракіса. Це був типовий проект кінотеатру на 1000 глядачів, створений для Вінниці, Кривого Рогу і Харкова, який отримав першу премію на Всесоюзному конкурсі.

Варто зазначити, що донедавна вважалося, ніби будівництво було завершено аж у 1940 році. Проте, завдяки матеріалам дослідниці Наталії Кушки відомо, що вже у 1935 році в тому приміщенні відбувалися виступи жіночого хорового ансамблю «Жінхоранс» під керуванням В. Верховинця (17-18 березня) та «Східного ансамблю» Е. Сарагуні (15 квітня). З цих концертів розпочалася культурно-масова робота Будинку Червоної Армії. Як зазначає пані Кушка, він став осередком численних гуртків, музичної студії, там створили армійські оркестри, ансамблі, хор, танцювальні гуртки. Там також виступали артисти з інших міст. Наприклад, 22 лютого 1938 року у Будинку Червоної Армії гастролювали артисти Одеської філармонії.

Під час нацистської окупації Вінниці (1941-44 роки) Будинок офіцерів певний час використовувався як фронтовий збірний пункт Вермахту №7 (колишній G). Там здійснювали цільовий розподіл солдат до різних військових підрозділів.

На багатьох німецьких листівках того часу об'єкт помилково підписували як військову або танкову академію. Ймовірно, це було пов'язано із барельєфом на фасаді будівлі, центральним елементом якого був радянський танк БТ-7.

З доповідної записки на ім'я начальника культурного відділу Вінницького самоврядування Крещука, дізнаємося, що в листопаді 1941 року тут хотіли заснувати Український національний драматичний театр.

Автором звернення був Маліч (йдеться про артиста музично-драматичного театру О. Малича). Він залишив такий опис стану будівлі: «В наявності в бувшому будинку Червоної армії мається 861 місце з них 50% означених стільців в зруйнованому вигляді і потребують негайного ремонту. Внутрішній вигляд зали не оформлений, крім того необхідно штукатурити стелю зали та полагодити опалення і водогін.»

Діяч ОУН та перекладач комісії з дослідження злочинів НКВС у 1943 році Михайло Селешко у своїх спогадах називав Будинок Червоної Армії єдиною спорудою на Замості, яка «виглядала по-європейськи».

У березні 1944 року будівля серйозно постраждала, усі дерев'яні конструкції згоріли. Відновлення тривало протягом 1946-47 років і з 25 вересня 1947-го заклад почав діяти як «Вінницький Гарнізонний Будинок офіцерів Радянської Армії».

Будучи найбільшим концертним майданчиком Вінницької області, Будинок офіцерів не раз ставав місцем для виступів артистів «всесоюзного» рівня. Водночас упродовж другої половини ХХ століття він був важливим центром дозвілля саме для жителів Замостя. Тут займалися художньою самодіяльністю, влаштовували танцювальні вечори та новорічні бали, демонстрували кінострічки, діяли курси крою та шиття, дитяча музична студія тощо.

Розпорядженням Вінницької ОДА № 248 від 25 липня 1997 року Будинок офіцерів внесений до переліку пам'яток архітектури і містобудування (місцевого значення). Наступного року на фасаді будівлі встановили нову емблему у вигляді сокола. Нею прикрили барельєф із зображенням танка

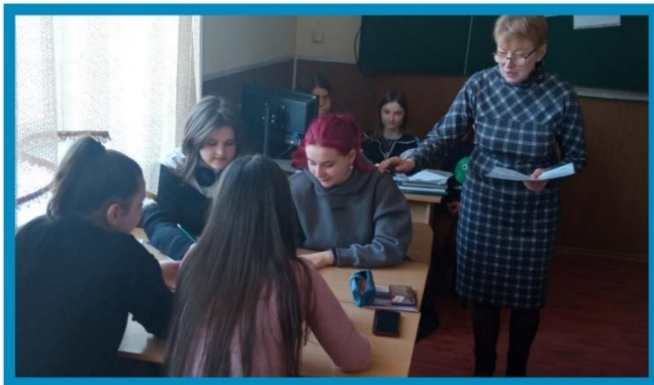
БТ-7. Дизайн розробив Валерій Ляхов, який на той час вже був автором символіки українських ВПС.

Найновіший період історії Будинку офіцерів переважно стосується різноманітних культурних подій. Після капітального ремонту у 2009 році місце продовжувало бути найбільшим у області концертним майданчиком. Власне, 14 липня 2022 року там теж мав би відбуватися концерт.

Наразі відомо, що найбільш пошкоджену частину приміщення буде розібрано. Будинок офіцерів продовжує існувати і його подальша історія ще має бути написана.

Учні 8 класу взяли участь у інтелектуальній грі «Історичний турнір». Клас було розподілено на дві команди. Перемогу отримала команда під керівництвом капітана Ільї Волкова, але обидві команди виявили знання з історії. Гра пройшла цікаво, учні змагалися, проявляли кмітливість та креативність. Захід мав і виховний потенціал: патріотизм, гордість за український народ, прагнення до знань.

Інтелектуальний історичний турнір

Мета: узагальнити історичні знання учнів з історії, сприяти формуванню предметних компетентностей, розвивати креативність та гнучкість мислення; виховувати в учнів зацікавлення до вивчення історії, почуття патріотизму, поваги до своєї історії, відповідальність за власні дії в команді, доброзичливість, тактовність, повагу до культурних надбань людства, почуття національної самосвідомості та національної гідності.

Організаційний момент.

Учнів об'єднують у 2 групи (команди), які обирають капітанів і назви команд. Ліцеїстів ознайомлюють із правилами проведення і умовами оцінювання.

І тур «Розминка».

Обом командам ставляться 12 запитань. Та команда, яка першою дасть правильну відповідь на кожне запитання, отримує по 1 балу за кожну відповідь. Час на роздуми – 20 секунд.

- 1) Малолітній наступник князівської влади після Рюрика (Ігор).
- 2) Князь, від руки якого загинув Аскольд (Олег).
- 3) Автор „Повісті минулих літ” (Нестор).
- 4) За легендою, апостол, перший християнський проповідник на берегах Дніпра (Андрій).
- 5) Князь, який мав три імені (Володимир).

- 6) Основна грошова одиниця Київської Русі (Гривна).
- 7) Постійний збройний загін воїнів князя (Дружина).
- 8) Податки на користь Великого київського князя (Данина).
- 9) Продаж товару (Торгівля).
- 10) Хто убив князя Ігоря? (Древляни).
- 11) Що заповідав своїм синам Володимир Мономах? (дотримуватися християнських чеснот, жити в злагоді між собою).
- 12) Скільки половецьких князів полонив Володимир Мономах? (300).

II тур «Конкурс ерудитів».

Обом командам ставляться 5 історичних загадок. Та команда, яка першою заповнить пропуск на кожну історичну загадку, отримує по 2 балу.

Заповнивши пропуски, відгадайте історичні загадки.

1. Роман Мстиславич.....князь, який був одним із претендентів на галицький престол.
2. Захопивши, Роман приєднав нові володіння до своїх Волинських.
3. Ставши єдиним князівством, Галичина і Волинь змогли об'єднати свої сили для боротьби з агресією сусідніхта....., а пізніше проти.....і наступу.....
4. Жорстоко розправляючись з невдоволеними галицькими боярами Роман говорив: «.....»
5. Романові Мстиславичу приписують розробку проектуна Русі.

Відповіді:

1. Волинський
2. Галич
3. Польщі та Угорщини, монгольської навали, хрестоносців.
4. Не почавивши бджіл, меду не наїсися.
5. «доброго порядку»

III тур «Зашифроване слово».

Кожна команда отримує завдання. За виконання завдання команда отримує 5 балів. Виберіть із кожного рядка по одній (, особливій ") букві, складіть слово та поясніть, що воно означає.

З	И	І	Ї	Д	К	Л	М	Р
А	Б	В	Г	У	Д	Е	О	Ж
Н	С	С	П	Р	С	Т	У	Ф
Л	М	Р	О	М	П	Г	И	У

Х	Ц	Ч	Б	Ш	Щ	Ю	Я	Л
П	Р	О	Т	У	Ф	Ь	Ц	Ш

--	--	--	--	--	--

(відповідь: Данило)

Виберіть із кожного рядка по одній („ особливій ”) букві, складіть слово та поясніть, що воно означає.

З	И	І	Ї	Д	К	Л	М	Р
А	Б	В	Г	У	Д	Е	О	Ж
Н	С	М	П	Р	С	Т	У	Ф
Л	М	Р	О	А	П	Г	И	У
Х	Ц	Ч	Б	Ш	Щ	Н	Я	Л

--	--	--	--	--

(відповідь: Роман)

IV тур «Історичні терміни».

Конкурс капітанів.

Кожна перша та правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

Терміни: шляхта, полюддя, мозаїка, фреска, дружина, князь, чайка, гетьман, пергамент, відрізки, клейноди, міщани, смерд, рядович, неолітична революція, вотчинне землеволодіння.

V тур «Державні символи України»

Команди отримують по 10 питань. Кожна вірна відповідь - 1 бал.

1. Східні слов'яни, за свідченнями історичних джерел, із давніх-давен використовували різні символічні знаки – зірки, квіти, зброю, квадрати, ромби. Зякою метою вони це робили? (Оскільки читати і писати вміли не всі, вони використовували такі символи для позначення своїх ділянок землі, лісу)

2. Перші згадки про знаки в літописах датуються ще X століттям. Посли князя Ігоря (912—945 рр.) при укладенні договору з візантійцями мали свої печатки. Що вони символізували? (Символ їхніх повноважень)

3. За Київської Русі тризуб стає великокнязівським знаком. З ім'ям якого князя пов'язане використання тризуба? (Зображення відоме з печатки Святослава Ігоровича, де чітко вирізняється князівський знак у вигляді тризуба. Згодом цей знак карбується і на

срібних монетах великого князя київського Володимира Святославича (980—1015 рр.)

4. На гербі якої французької королеви містився тризуб? (Анни, дочки Ярослава Мудрого).

5. Герб — особливий символічний знак держави, міста, дворянського роду або окремої особи тощо, зображений на прапорах, монетах, печатках, документах. А яким є значення герба нині? (Державний герб — офіційна емблема держави)

6. Існує близько сорока версій походження тризуба. Назвіть найпоширеніші. (Тризуб — символ влади; уособлення трьох природних стихій — повітря, води, землі; зображення атакуючого сокола тощо.)

7. У період феодальної роздробленості тризуб витісняється з ужитку, починають використовувати зображення архистрага Михаїла. А який символ використовувався на західноукраїнських землях? (На західноукраїнських землях використовують зображення лева, що дереться на скелю.)

8. Із появою козацтва змінюються і символічні знаки. Яким був герб козацького війська? (Козаки на своїх печатках мали зображення рицаря-козака із самопалом за часів правління П. Сагайдачного, Б. Хмельницького, І. Виговського, Ю. Хмельницького, П. Дорошенка, І. Скоропадського.)

9. Україна стала самостійною незалежною державою, яка прийняла власну символіку. Яким є офіційний герб нашої держави? (Нашим державним символом — гербом — є тризуб на синьому тлі.)

10. Прапор як символ виник ще до нашої ери. Які функції він виконував? (Спочатку прапори використовували для сигналізації. Оскільки ніякої техніки не було, а повідомлення було важливим, почали будувати великі вежі через певну відстань таким чином, щоб спостерігач однієї вежі бачив іншого. У разі нападу ворогів інформація за допомогою сигналізації прапорами дуже швидко передавалася: спостерігач брав прапор чорного кольору й починав ним розмахувати. Це бачив спостерігач іншої вежі й передавав наступному — так це повідомлення швидко доходило до адресата.)

11. Якою була корогва Галицько-Волинського князівства? (Блакитна із золотим левом.)

12. Якого кольору був прапор запорозьких козаків? (Малиновий)

13. Слово «гімн» грецького походження. Що воно означає? («похвальна пісня»)

14. Слова національного гімну «Ще не вмерла України» написав у 60-х рр. ХІХ ст. відомий український поет, етнограф, фольклорист. Як його звали?

(П. Чубинський).

15. Музику написав західноукраїнський композитор. Назвіть його ім'я.

(М. Вербицький.)

16. У різні часи за національні гімни вважали твори Т. Шевченка та І. Франка. Назвіть їх. («Заповіт» Т. Шевченка, «Вічний революціонер»

І. Франка).

17. Мамина пісня, батькова хата, дідусева казка, бабусина вишиванка - це народнопоетичні символи, які супроводжували побут українців. А які ще речі-символи українського народу ви знаєте? (Рушник був у кожній українській хаті.)

18. Що символізував рушник? (рушник - це символ миру, злагоди та здоров'я в родині.)

19. Які традиції українців пов'язані із рушником? (Усе життя українців проходило поруч із рушником - приймали на цей світ немовлят, виряджали в далеку дорогу батьки - сина, зустрічали гостей із рушником. Але найчастіше рушник використовувався у весільних обрядах. Повернутися з рушником — означало засватати дівчину, ставати на рушник — брати шлюб.

20. Символами України є і певні види дерев, кущів, рослин і квітів. Назвіть їх. (Тополя, барвінок, вишня, верба, калина)

VI тур «Історична плутанина».

Команди отримують текст, в якому потрібно знайти історичні помилки. За виконання завдання команди отримують - 5 балів.

№1. «У 1196 році сталася подія великої історичної ваги: об'єдналися Галицьке та Переяславське князівства. Постало нове утворення, якому судилося стати продовжувачем традицій Русі-України. Воно також зробилося центром об'єднання земель Південно-Східної Русі. Творцем нового князівства був Данило Романович».

Правильний варіант:

«У 1199 році сталася подія великої історичної ваги: об'єдналися Галицьке та Волинське князівства. Постало нове утворення, якому судилося стати продовжувачем традицій Русі-України. Воно також зробилося центром об'єднання земель Південно-Західної Русі. Творцем нового князівства був Роман Мстиславич».

№2. « Наприкінці 1229 року Данило захопив Чернігів, чим завершив відновлення володінь свого батька. Столицею відновленого князівства Данило у 1236 році обрав новозбудоване місто Львів, щоб стати незалежним від галицького боярства. Саме в цей час зі Сходу насувалася небезпека – половці».

Правильний варіант:

«Наприкінці 1239 року Данило захопив Київ, чим завершив відновлення володінь свого батька. Столицею відновленого князівства Данило у 1238 році обрав новозбудоване місто Холм, щоб стати незалежним від галицького боярства. Саме в цей час зі Сходу насувалася небезпека – монголи».

VII тур «Історичний словничок»

Яка з команд назве більше історичних термінів та понять на відповідну літеру:

Літера „К” (наприклад: книгодрукування, колонія, козак, класицизм...)

Кожне поняття чи термін – 1 бал.

По завершенню інтелектуального турніру журі підбиває підсумки, визначає команду-переможницю та кращого гравця турніру.

Протягом дня учні ліцею прийняли участь у виставці - конкурсі селфі «Історія навколо нас», розв'язували онлайн кросворд « Історія Вінниці від заснування міста до наших часів» та отримали доступ на сайті Вінницького обласного краєзнавчого музею до віртуальної екскурсії за допомогою сферичних інтерактивних панорам з оглядом 360°x180°.

Презентація туристичних магнітів Вінниччини виконана у стилі графічного перформансу у техніці пісочної анімації, в якій передано всю красу, неймовірність та

особливість Вінницького краю.

<https://www.facebook.com/watch/?v=996668667783788>

Протягом дня.

Розв'язуємо онлайн кросворд « Історія Вінниці від заснування міста до наших часів»
<https://learningapps.org/watch?v=px3ofhr5j20>

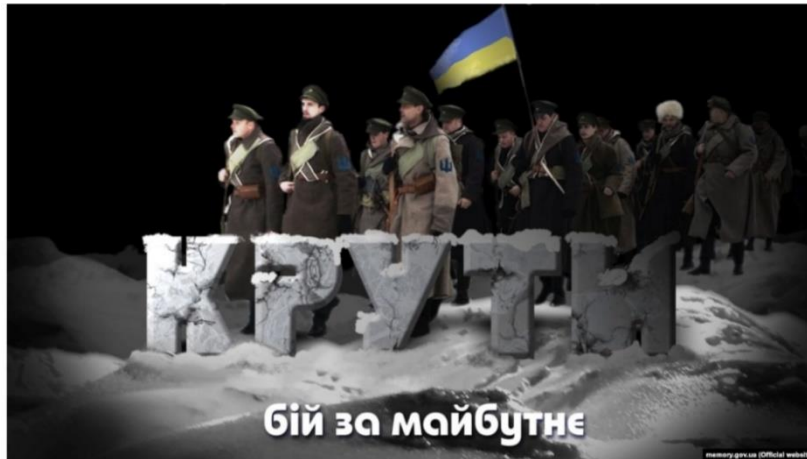

Віртуальна екскурсія. На сайті Вінницького обласного краєзнавчого музею пропонується віртуальна екскурсія за допомогою сферичних інтерактивних панорам з оглядом 360°x180°.
<https://vinnytsia-museum.in.ua/pano/>

IV розділ. День 4 – пізнавальний

«Пізнання починається зі здивування» (Аристотель)

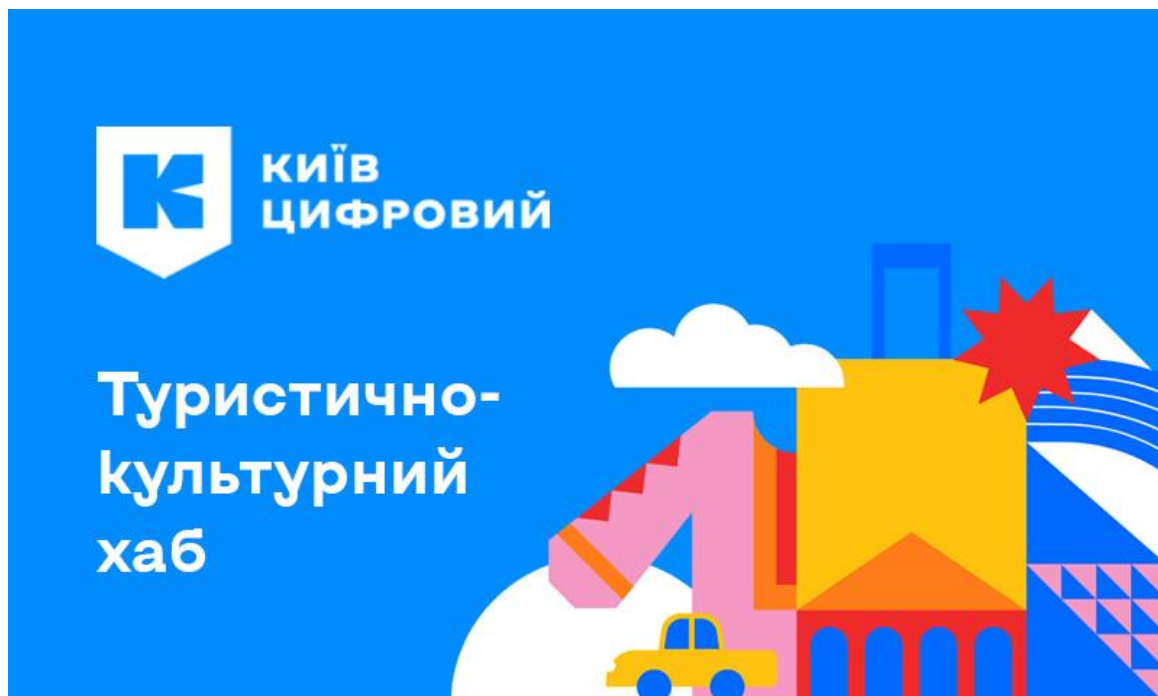
2.03.2023 - перегляд фільму «Крути 1918» - український історичний фільм-екшн режисера Олексія Шапарєва.

Стрічка розповідає не тільки про бій під Крутами зими 1918 року між молодими військовими-курсантами Української Народної Республіки та військами Радянської Росії, а і про паралельні події 1918, першого етапу радянсько-української війни.

Протягом дня учні отримали доступ до всіх визначних цікавинок української столиці - віртуальних турів «Київ Незалежний. Туристично-культурний хаб».

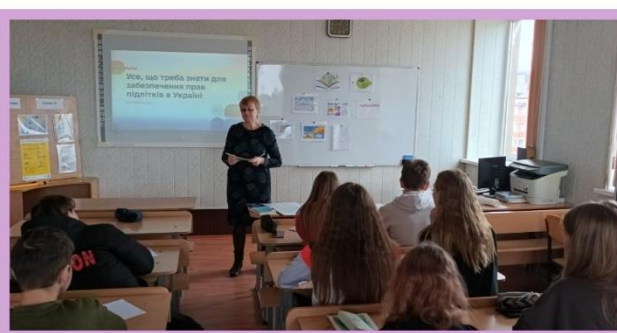
Доступ до всіх визначних цікавинок української столиці. VR-тури

<https://guide.kyivcity.gov.ua/virtual-tours/independence-day?fbclid=IwAR3JrXwyLDPKT3nWSmOx7oaE3dqRnHSX3T-qXGWSZ9gI0HrAHcjKOUUsQ3Rw>

V розділ. День 5 – навчальний

« Багато чого не зробиш, поки не вивчишся. Але багато треба зробити, щоб навчитись» (Конфуцій)

3.03.2023 - круглий стіл «Які права мають діти? Як зрозуміти, що твої права порушують? Які механізми захисту прав людини існують». Під час спілкування учні ліцею усвідомили, щоб уміло і правильно користуватися своїми правами і добре виконувати свої обов'язки, не порушуючи прав і законних інтересів інших, треба знати закони. До уваги учнів була представлена правова література, яка відображає аспект реалізації та захисту прав та обов'язків дітей.

Мета :

- пояснити значущість і актуальність документів з прав людини для забезпечення сучасного захисту прав і свобод особистості;
- виховувати поважне ставлення учнів до прав і свобод людини;

- закріпити знання про правовий статус особистості в Україні;
- сформувати правову компетентність ліцеїстів у частині захисту основних прав і свобод особистості, закріплених у документах з прав людини; формувати громадську позицію.

Перегляд відеоролику: «Історія прав людини» .

Заповнення учнями анкети.

1. Чи знайомий ти з Конвенцією про права дитини:
 - Так
 - Ні
2. З ким ти ділишся своїми переживаннями, проблемами:
 - З матір'ю
 - З батьком
 - З друзями
 - З учителями
 - З братом, сестрою
 - З іншою людиною
 - Із Богом
 - Ні з ким не ділюся.
3. Якщо твої права були колись порушені, то ким:
 - Батьками
 - Старшими братами й сестрами
 - Вчителями
 - Однокласниками
 - Незнайомими ровесниками
 - Незнайомими дорослими
 - Працівниками правоохоронних органів
 - Іншими особами.
4. Де найбільшою мірою порушуються твої права:
 - У сім'ї
 - У школі
 - У громадських місцях

- У колі ровесників
- 5. У яких ситуаціях ти стаєш об'єктом насилля:
 - У спілкуванні з батьками
 - У спілкуванні з учителями
 - У спілкуванні з друзями
 - Таких ситуацій не було.
- 6. Чи можна на насилля відповідати насиллям
 - Так
 - Ні.

Учитель пропонує учням обговорити притчу.

«В один холодний зимовий день стадо дикобразів лежало тісною купою, щоб, зігріваючись разом, не замерзнути. Проте незабаром вони відчули уколи від голок одне одного. Потім, коли потреба зігрітися знову змусила їх присунутися ближче, вони знову відчули незручність. Так вони кидалися з однієї крайності в іншу, поки не лягли на помірній відстані одне від одного, за якої вони з найбільшою зручністю могли витримувати холод».

Запитання до учнів:

Чому вчить притча? Якими мають бути стосунки між людьми? Чи завжди вдавалося людям знаходити таку «помірну відстань одне від одного», щоб враховувати інтереси кожного?

Робота з Конституцією України

1. Чи є в ній розділ, який стосується прав та свобод громадян?
2. Що таке обов'язки?
3. Для чого вони передбачені в Конституції України?
4. Як ви розумієте відповідальність людини і громадянина перед державою?
5. Яким чином держава несе відповідальність перед людиною, громадянином?

Формування понять:

Права людини - це визнані і гарантовані державою можливості дій (правомочності) людини в описаній, зазначеній у законі сфері.

Свободи людини - сфери, галузі діяльності людини, у які держава не повинна втручатися.

Обов'язки - це заходи суспільно необхідної поведінки людини.

Декларація - офіційний державний документ, що містить основоположні принципи зовнішньої або внутрішньої політики держави, основи діяльності міжнародних організацій.

Конвенція - це угода.

Права і свободи людини в документах.

Міжнародного рівня:

- Міжнародний білль про права;
- Загальна декларація прав людини 1948 р.;
- Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 рік;
- Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права;

Європейського рівня:

- Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод;

Державного рівня:

- Конституція України.

1945 р. була створена Організація Об'єднаних Націй. Головним своїм завданням ООН проголосила підтримку і зміцнення міжнародного миру і безпеки, забезпечення прав людини в усьому світі. З цією метою були прийняті важливі міжнародно-правові акти, у яких були визначені основні стандарти прав і свобод людини. Це Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р., яка рекомендувала всім країнам імплементувати стандарти цих прав у національну правову базу, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права та ін. Загалом за час свого існування ООН прийняла понад 70 міжнародних документів у галузі прав людини. Але найвизначнішими є саме ці документи. У них втілені прогресивніші погляди світової спільноти з питань прав особистості. 10-го грудня у всіх країнах відзначається як День прав людини.

Перегляд відеороліка
«Конвенція прав дитини».

Конвенція ООН про права дитини - головний міжнародний документ щодо захисту дітей.

1924 р. - у місті Женева було прийнято Декларацію прав дитини.

1959 р. - було прийнято Декларацію прав дитини.

1989 р. - прогресивні країни світу підписали Конвенцію прав дитини.

1991 р. - Україна приєдналася до Конвенції.

2001р. - прийняла закон «Про охорону дитинства».

Учням пропонується виконати завдання:

Вставте пропущені слова в тексті. Запропонованих слів більше, ніж повинно бути в тексті. Слова можуть повторюватися.

Слід визнати очевидними такі істини: всі люди створені _____, всі повинні бути _____ від народження, всі наділені деякими невідчужуваними _____. Для забезпечення цих _____ засновані _____, що здійснюють справедливу владу. Держава ж встановлює _____, які спрямовані на захист людей і забезпечення загального добробуту. (Життя, право, свобода, необхідність, рівність, закон, правило, уряд.)

Гра «Політ на повітряній кулі»

Умова гри: ваша повітряна куля падає. Щоб врятуватися, вам необхідно залишити лише п'ять мішків, решту викинувши за борт. Усього в повітряній кулі 10 мішків з написами: «право на освіту»; «право на житло»; «право на свободу слова»; «право на рівність перед законом»; «право на життя»; «право на громадянство»; «право на свободу думки і релігії»; «право на охорону здоров'я»; «право заснувати сім'ю (укласти шлюб)»; «право на соціальне забезпечення».

Учитель озвучую висновок: із цього списку не можна вилучити жодного пункту, всі вони необхідні для повноцінного життя людини.

Запитання для обговорення:

- Навіщо потрібно вивчати права людини?

Чим більше людей будуть знати про права людини і намагатимуться жити за принципами, які містять в собі ці права, тим більша ймовірність, що права людини стануть не просто ідеальною моделлю, але й реальністю.

Наше суспільство не ідеальне. Які приклади порушень прав людини в Україні та у світі ви можете навести? (Учні наводять приклади.)

Так, права людини порушуються. Їх потрібно захищати. Для цього існують документи щодо захисту прав людини, прийняті в усьому світі.

Права людини, які не повинні обмежуватися ні за яких обставин: на життя, рівність у правах, на справедливий суд, на першу медичну допомогу, свобода від тортур, свобода від рабства.

Випадки, у яких допустимі обмеження прав людини з боку держави: національна безпека, економічний добробут країни, громадський порядок, життя і здоров'я людей, громадське здоров'я і моральність.

Робота з текстом пам'яткою

«Чи знаєш ти, як захистити себе і своїх друзів?

Чого ти можеш вимагати від директора школи, вчителів і батьків? За що несеш відповідальність перед Законом?» Ознайомся з цією

пам'яткою,

Дізнайся про свої права і обов'язки вже сьогодні!

Від самого народження ти маєш право:

- **на життя**

ніхто не може позбавити тебе життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань;

- **на охорону здоров'я**

ти можеш звернутися за безплатною кваліфікованою правовою медичною допомогою до закладів охорони здоров'я;

- **на свободу та особисту недоторканість**

тебе ніхто не може заарештувати або тримати під вартою інакше як за рішенням суду. Однак, якщо тобі вже виповнилося 14 років і має місце тяжкий злочин, відносно тебе може застосовуватися тримання під вартою як тимчасовий запобіжний захід. Якщо протягом 3 діб з моменту затримання тобі не вручено рішення суду про тримання під вартою, тебе повинні негайно звільнити;

- **на освіту**

ти маєш право безкоштовно отримувати освіту у дошкільному, загальноосвітньому, професійно-технічному, вищих навчальних закладах державної і комунальної форм власності, а також на отримання державної стипендії;

- **на майно**

майно, яке тобі придбали батьки для навчання, виховання (одяг, іграшки, книги, музичні інструменти, спортивне обладнання тощо), є твоєю власністю. Якщо тобі від 10 до 14 років, належним тобі майном управляють батьки. Якщо тобі від 14 до 18 років, ти маєш право вчиняти будь-які угоди, навіть купівлі-продажу транспортного засобу і нерухомого майна, але за письмовою нотаріально посвідченою згодою батьків або з дозволу органу опіки і піклування;

- **на працю**

якщо тобі вже виповнилось 14 років, ти за згодою одного з батьків можеш працювати у вільний від навчання час (наприклад на канікулах), але лише після попереднього медичного огляду. Якщо тобі вже виповнилось 15 років та коли ти маєш згоду одного із батьків, тебе також можуть прийняти на роботу. Самостійно ти можеш влаштуватись на роботу, якщо тобі уже виповнилось 16

років. Ти маєш право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом;

- **на відпочинок**

ти маєш можливість у вільний від навчання або роботи (якщо ти вже працюєш) час відпочивати, тобто займатись своїми улюбленими справами (грати в футбол, ходити в кіно). Якщо ти вже працюєш, тобі повинна бути надана щорічна відпустка в літній час або за твоїм бажанням у будь-яку іншу пору року; на повагу до своєї гідності та захист від усіх форм насильства будь-яка людина, ким би вона не була (одним із твоїх батьків, однолітків, вчителів, сусідів) не має права поводитись з тобою жорстоко, принижувати твою гідність, експлуатувати, включаючи сексуальні зловживання, втягнення у злочинну діяльність, залучення до вживання алкоголю, наркотичних засобів і психотропних речовин; використання для створення та розповсюдження порнографічних матеріалів, примушування до проституції, жебрацтва, бродяжництва, втягнення до азартних ігор тощо.

- **Захист прав дитини – це, перш за все, завдання держави!**

Будь-яка людина, ким би вона не була (одним із твоїх батьків, однолітків, вчителів, сусідів), не має права поводитись з тобою брутально, принижувати твою гідність. В разі, якщо з тобою таке трапилось, ти маєш право звернутись до державних органів за допомогою! (Стаття 16 Конвенції ООН про права дитини визначає, що жодна дитина не може бути об'єктом незаконного посягання на її честь і гідність. Дитина має право на захист закону від такого втручання або посягання).

- **Ти – людина!**

Ніхто і нічим не може виправдати жорстоке поводження з тобою, наприклад, побиття, знущання. Навіть якщо таким чином тебе виховують батьки, вчителі чи старші діти. Жорстоке, нелюдське, таке, що принижує твою гідність, поводження чи покарання – це порушення твоїх прав. (Статтями 28, 52 Конституції України встановлено, що ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність поводженню чи покаранню).

- **Ти маєш право на свободу, особисту недоторканність**

Ти можеш вільно виражати свої думки та погляди, не боячись бути покараним за це. Разом з тим, ти маєш пам'ятати, що твої відносини з батьками, вчителями, однолітками мають ґрунтуватися на

взаємоповазі і справедливості, виключаючи приниження честі та гідності. (Стаття 10 Закону України "Про охорону дитинства" гарантує кожній дитині право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Дисципліна і порядок у сім'ї, навчальних та інших дитячих закладах мають забезпечуватися на принципах, що ґрунтуються на взаємоповазі, справедливості і виключають приниження честі та гідності дитини).

- **Держава зобов'язана захищати твої права**

Якщо хтось (учні, вчителі або навіть батьки) вчиняє над тобою будь-яке насильство, принижує тебе чи ображає, ти повинен звернутися зі скаргою про порушення твоїх прав до органу опіки і піклування; служби у справах дітей; центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; закладів охорони здоров'я; органів та установ освіти; відділів міліції, а також через представників – до суду. (Статтею 10 Закону України "Про охорону дитинства" встановлено, що діти мають право особисто звернутися до органу опіки та піклування, служби у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, інших уповноважених органів за захистом своїх прав, свобод і законних інтересів та зі скаргами про їх порушення).

За твою безпеку в школі відповідає директор. Якщо директор школи не забезпечить безпечні та нешкідливі умови для навчання, праці та виховання учнів у навчальному закладі, то він нестиме за це відповідальність відповідно до чинного законодавства. (Статтею 26 Закону України „Про освіту” встановлено, що забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання, праці та виховання у навчальних закладах покладається на їх власника або уповноважений ним орган, керівника навчального закладу).

- **Вчителі зобов'язані поважати і захищати тебе**

Вчителі та інші працівники школи повинні з повагою ставитись до тебе і не повинні вдаватись до покарань, що принижують твою гідність, зокрема таких, як словесні приниження, ставлення учня в куток, побиття тощо. Також вони повинні захищати тебе від погроз та фізичного насильства з боку інших осіб, в тому числі твоїх однолітків і батьків, і запобігати вживанню дітьми алкоголю, наркотиків, іншим шкідливим звичкам. (Стаття 56 Закону України „Про освіту” зобов'язує педагогічних та науково-педагогічних працівників додержувати педагогічної етики, моралі, поважати гідність дитини, учня, студента; захищати дітей, молодь від будь-

яких форм фізичного або психічного насильства, запобігати вживанню ними алкоголю, наркотиків, іншим шкідливим звичкам).

• **За ненадання тобі допомоги вчитель відповідатиме перед законом**

Вчителі та керівництво школи несуть відповідальність перед законом, якщо вони порушують твої права. Якщо ти звернувся до вчителя для того, щоб захиститись від фізичного та психічного насильства, а він залишив це без уваги – за це його може бути притягнуто до відповідальності. (Статтею 47 Закону України „Про загальну середню освіту” встановлено, що посадові особи і громадяни, винні у порушенні законодавства про загальну середню освіту, несуть відповідальність і порядку, встановленому законами України).

• **Пам'ятай про свою відповідальність перед законом!**

До 14 років ти не несеш відповідальності за заподіяну матеріальну шкоду – її несуть твої батьки або інші особи, під наглядом яких ти знаходишся. Саме вони мають відшкодувати шкоду, яку ти завдав майну іншої людини. Якщо ти завдав шкоди спільно з однолітком, її відшкодування покладається на ваших батьків у відповідних частках.

З 14 років ти відповідаєш за завдану шкоду самостійно у повному обсязі!

Якщо тобі 16 років, тебе можуть притягнути до адміністративної відповідальності!

З 14 років ти несеш кримінальну відповідальність за тяжкі злочини, за інші – починаючи з 16 років.

За вчинені злочини до тебе можуть застосувати:

- штраф – якщо у неповнолітнього є самостійний дохід, власні кошти або майно;
- громадські роботи – призначаються неповнолітньому у віці від 16 до 18 років і полягають у виконанні робіт у вільний від навчання чи основної роботи час;
- виправні роботи – призначаються неповнолітньому у віці від 16 до 18 років за місцем роботи;

- арешт – полягає у триманні неповнолітнього, який на момент постановлення вироку досяг 16 років, в умовах ізоляції у спеціально пристосованих установах;
- позбавлення волі на певний строк – відбування покарання у спеціальних виховних установах.

Захист прав людини здійснюють: суди; правозахисні організації; Уповноважений з прав людини; Європейський суд з прав людини; Інститут верховного комісара ООН з прав людини і справ біженців. З 1998 року в Україні існує посада Омбудсмен - Уповноважений Верховної Ради України з прав людини - з липня 2022 року цю посаду обіймає Дмитро Лубінець. В 2011 році створено інститут Уповноваженого Президента з прав дитини.

1. Поміркуйте над питанням «Як можна захистити свої права?»
 - а) Запропонуйте свої варіанти відповіді.
 - б) Запишіть у зошит, які існують рівні захисту прав людини (приклади).
2. Визначте, у яких із запропонованих ситуацій має місце порушення прав людини:
 - а) продавець у магазині «обважив» покупця;
 - б) співробітник адміністрації міста образив громадянина, який прийшов до нього на прийом;
 - в) міліціонер під час затримання підозрюваного завдав йому тяжких тілесних ушкоджень, які не відповідають характеру небезпеки з боку підозрюваного;
 - г) брати побилися між собою і завдали каліцтва один одному;

- д) невідомі викрали з дачі майно;
 - е) міліціонери затримали на вулиці підлітка і не повідомили його батькам про факт затримання;
 - ж) в результаті сімейної сварки чоловік завдав побоїв дружині;
 - з) вчитель на уроці назвав дитину «ідіотом»;
 - і) хулігани відібрали на вулиці у дитини мобільний телефон.
- Чи справдилися ваші очікування?
 - Які знання ви сьогодні отримали?
 - Які знання ви використаєте в особистому житті?

Бесіда « Дізнайся про свої права у цифровому просторі»

Протягом дня учні ліцею приймали участь у конкурсі кросвордів «Історія в подіях і датах», продовжували виконувати інтерактивні вправи з історії та мали можливість познайомитись з цікавими та пізнавальними фактами про Україну.

Перегляд відео на тему «10 винаходів українців, які змінили світ»

<https://www.youtube.com/watch?v=Pb4noGc8y0w>

Цікаві та пізнавальні факти про Україну

<https://www.youtube.com/watch?v=NCgq8Eie0E0>

Перевірь себе. Історія в датах

<https://learningapps.org/2262866>

Вищезазначені заходи сприяли підвищенню зацікавленості учнів у вивченні основ правознавства та історії, дозволили сформувати в учнів правові почуття, активну позицію у правовій сфері; виробити навички і звички правомірної поведінки; подолати в свідомості помилкові погляди та переконання негативних навичок і звичок поведінки. Змістом всіх заходів було передбачено розвивати в учнів пам'ять, увагу, кмітливість, навчати їх швидко аналізувати проблему, ухвалювати рішення.

Використана література

1. Історія України: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів /В. А. Смолій, В. С. Степанков. – Київ: Генеза, 2007. – 224 с.
2. Історія Середніх віків: підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів – Київ: Генеза, 2007. – 240 с.
3. Історія України, XVI – XVIII ст.: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів / Г. К. Швидько. – Київ: Генеза, 2008. – 336 с.
4. Історія України: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закладів / за ред. Ю. А. Мицика. – Київ: Генеза, 2002. – 256 с.
5. Всесвітня історія. Новий час (XV – XVIII ст.). 8 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закладів / С. В. Д'ячков, С. Д. Литовченко. – Харків: Ранок-НТ, 2008 – 224 с.
6. Історія України: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закладів – Київ: Грамота, 2009. – 288 с.
7. Всесвітня історія. 9 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закладів / О. В. Гісем, О. О. Мартинюк – Харків: Ранок, 2009. – 224 с.
8. Українська історія в кінофільмах: посібник для вчителя / Волошенюк О. В, Мокрогуз О. П., Новікова Л. Є., Тримбач С. В, Черков Г. А. / за редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф. — Київ: ЦВП, АУП, 2018. – 57 с.
9. Компетентнісно зорієнтовані завдання з історії як засіб формування творчої особистості учня. Історія України 9 клас: методичний посібник / Рудюк В. Є. – Білогір'я, 2017. – 79 с.